

Medaile profesora Libenského za rok 2009 udělena doc. MUDr. Jiřímu Endrysovi, CSc.

Dne 9. června 2009 na poděbradském zámku byla doc. MUDr. Jiřímu Endrysovi, CSc., slavnostně udělena Českou kardiologickou společností pamětní medaile profesora Libenského za rok 2009. Medaili oslavenci předal prof. MUDr. Michael Aschermann, DrSc., místopředseda České kardiologické společnosti.

Doc. MUDr. Jiří Endrys, CSc., patří nejen mezi zakladatele české invazivní a intervenční kardiologie, ale jeho přednosti dosahují zcela nepochybně evropského a světového věhlasu – pro což svědčí i ta skutečnost, že spolu s profesorem Leo Steinhartem, DrSc., jsou jako jediní čeští zástupci uvedeni i v historické monografii Michela E. Bertranda *The Evolution of Cardiac Catheterization and Interventional Cardiology*, která vyšla pod záštitou Evropské kardiologické společnosti.

Laudaci proslavil prof. MUDr. Jan Vojáček, DrSc. Dovolte proto, abychom alespoň dodatečně připomněli několik faktů ze života laureáta medaile profesora Libenského.

Doc. MUDr. Jiří Endrys, CSc., se narodil 25. prosince 1925 v Jičíně. V letech 1945–1950 studoval Lékařskou fakultu Univerzity Karlovy v Hradci Králové. Již jako student gymnázia a později během celého studia medicíny pracoval v letech 1942–1950 zprvu jako volontér a později jako demonstrátor a nakonec jako pomocná vědecká síla v patologicko-anatomickém ústavu (dnešní Fingerlandův ústav patologie) Lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Hradci Králové. Po promoci působil jako sekundární lékař a odborný asistent na Interní klinice Fakultní nemocnice v Hradci Králové a později jako ordinář v Kardiochirurgickém středisku, z něhož později vznikla Kardiochirurgická klinika tamtéž. V letech 1956–1958 přechodně následoval prof. Lukla a zastával funkci odborného asistenta na I. interní klinice Lékařské fakulty Palackého Univerzity v Olomouci a později v letech 1969–1975 založil a rozvíjel obor invazivní a intervenční kardiologie v Chest Hospital v Kuvajtu. Tam se jako úspěšný intervenční kardiolog vracel v letech 1985–1990 a 1992–2000. V roce 2002 se vrátil jako konzultant na Oddělení intervenční kardiologie na I. interní kliniku Lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Hradci Králové a tuto funkci zastává dosud. Mezitím ještě v letech 1967–1968 zavedl invazivní kardiologii jako externí konzultant Kardiologického oddělení Centrální nemocnice polských drah ve Varšavě a v letech 1991–1992 pracoval jako hostující profesor u prof. W. Münstera v Porstmanns Institut für kardiovaskuläre Diagnostik v berlínské Charité. V letech 1954 a 1969 složil první a druhou atestaci z vnitřního lékařství a v roce 1955 obhájil kandidátskou disertační práci na téma Časné systolické klapnutí u aortální stenózy. V letech 1967 a 1968 mu nebyla z politických důvodů umožněna habilitace ani obhajoba doktorské disertace, a tak teprve v roce 2005 byly alespoň částečně dodatečně oceněny jeho celoživotní zásluhy úspěšnou habilitací. Habilitační práce vyšla jako velmi úspěšná monografie *Invazivní hemodynamické metody* v nakladatelství Nucleus HK.

Jak bylo výše uvedeno, docent Endrys se velmi brzy začal věnovat kardiologii pod vlivem svých učitelů prof. Lukla a prof. Černohorského a velmi záhy začal originálním způsobem rozvíjet obor invazivní a intervenční kardiologie. Výčet jím vyvinutých originálních metod a postupů – často i světových priorit – je úctyhodný a zajistil mu, že se jeho jméno stalo všeobecně známým ve světě invazivní a intervenční kardiologie. Ve výčtu metod vyvinutých a zdokonalených doc. Endrysem je nutné uvést především transseptální katetrizaci (1960) a její zdokonalení originálně vyvinutým instrumentáři (1994), metodu pro měření levoprávních zkratů pomocí barvivové diluční metody (1970), odpoutatelný balonek zaváděný po vodiči pro terapeutickou embolizaci (1989), měření intrakardiálních zkratů a chlopenních regurgitací pomocí termodiluce s vývojem speciální termosondy a registračního zařízení (1995), rozlišení chronické tromboembolické a primární plicní hypertenze průkazem bronchopulmonálních spojek (1996) a koaxiální retrogradní katetrizaci pro přesné měření obstrukce na aortální chlopni a výtokovém traktu levé komory (1998).

Způsob práce a prezentace výsledků docenta Endryse byl a je vždy jasný, přímočarý, do detailu promyšlený a propracovaný, vždy jde přímo k jádru věci a jeho každé slovo je vždy přesně váženo a platí. To jsou vlastnosti, kterých si jeho spolupracovníci váží, a i když již nekatetrizuje, jeho rady konzultanta v katetrační laboratoři jsou zvláště pro mladší kolegy velmi cenné.

*MUDr. Josef Bis,
I. interní klinika, Fakultní nemocnice Hradec Králové
a Lékařská fakulta v Hradci Králové Univerzity Karlovy v Praze,
e-mail: bis@fnhk.cz*

*Prof. MUDr. Jan Vojáček, DrSc., FESC, FACC,
I. interní klinika, Fakultní nemocnice Hradec Králové
a Lékařská fakulta v Hradci Králové Univerzity Karlovy v Praze,
e-mail: JanVojacek@seznam.cz*